

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 150 lir (za inozemstvo 200 lir), polletno 75 lir, mesečno 15 lir. Plača in toži se v Ljubljani

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ulica 27. Tel. 33-08. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.958

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsako sredo

Liubliana, sreda 14. marca 1945

Preis - Cena 2.—

Seja izvršilnega odbora Zveze delodajalcev

Te dni je bila 22. seja izvršilnega odbora Pokrajinske zveze delodajalcev, na kateri so razpravljali o zvišanju proračunov Zveze in včlanjenih združenj. Odobreni so bili novi proračuni in članski prispevki združenj.

Izvršilni odbor je vzel na znanje predloge včlanjenih združenj za imenovanje predstavnikov v ravnateljstvo in nadzorni odbor Zavoda za socialno zavarovanje ter sklenil sporočiti te predloge šefu pokrajinske uprave. Nadalje je izvršilni odbor v svrhu tesnejšega sodelovanja z mladinskim uradom pri šefu pokrajinske uprave sklenil predlagati v posvetovalni odbor te ustanove svojega zastopnika.

Končno je razpravljalo o zahtevanih denarnih prispevkih za strokovno solstvo ter ugotovilo, da finančni položaj gospodarskih organizacij žal ne dovoljuje večjega podpiranja strokovnega solstva, vendar so organizacije že mnogo žrtvovali v ta namen, zlasti Združenje trgovcev, zavedajoč se velikega pomena strokovnega solstva.

Zapora lepenke

Šef pokrajinske uprave je glede na petkov bombni napad na Ljubljano izdal naredbo s takojšnjo veljavnostjo, s katero se vse zaloge lepenke stavijo pod zaporo, da se morejo pravično razdeliti vsem onim, ki so prizadeti po bombardiranju. Prodaja lepenke je torej od danes naprej vezana na nabavnico, katero izstavi Pokrajinski gospodarski svet izključno le tistim oškodovancem, ki s potrdilom policijske uprave ali protiletalske zaščite dokažejo poškodbe na oknih.

Spričo majhne zaloge stekla se bodo razbite šipe večinoma nadomestile z lepenko. V zasebnih stanovanjih se more samo en del enega okna v kuhinji in v eni sobi opremiti s steklom, ostale poškodbe se pa začasno nadomestijo z lepenko.

Na nadomestitev dvojnih oken seveda ni misliti. Prebivalstvo se v lastnem interesu poziva, da nemudoma sname zimska okna (dvojna okna) ter jih po možnosti shrani na varnem pred letalskimi napadi v kletki ali za pohištvo.

Razdelitev IV. obroka drv

Pokrajinski gospodarski svet objavlja:

Za razdelitev IV. obroka drv, ki se je delil na odrezke za januar in februar, je bilo potrebno uvoziti v Ljubljano za 25.000 domačinstev 5 milijonov kg drv. Zaradi izredno visokega snega in deloma občutnega mraza ni dosegel dovoz v januarju in februarju potrebne količine in je koncem februarja primanjkovalo za razdelitev še 820.000 kg drv za IV. obrok. Ta drva še niso prispela v Ljubljano. Dovož je deloma oviralo tudi pomanjkanje priprave in voznikov, katerih največji del je moral opravljati vojaška dela.

Pokrajinski gospodarski svet je bil zato primoran razpustiti razdelitev IV. obroka še na prvo polovico meseca marca, da dobijo vsi upravičenci pri svojih dobaviteljih pripadajoča drva. Ker se je v mesecu marcu dovoz zboljšal, se pričakuje, da bo mogoče uvoziti vso manjkajočo količino do srede marca ter da bo do 20. marca oddaja

Delo Združenja trgovcev v Ljubljani

Iz predsednikovega poročila za sejo sveta Združenja trgovcev

Cim večje težave je morala premagovati trgovina zaradi vojnih razmer, tem bolj intenzivno je bilo tudi delo osrednje trgovske organizacije v pokrajini, kar je danes Združenje trgovcev v Ljubljani. Zaradi vneme uprave Združenja ter njegovih vestnih nameščencev so bili doseženi tudi lepi uspehi, čeprav seveda ni bilo mogoče doseči vsega, kar bi bilo želeli. Lep uspeh poslovanja Združenja trgovcev v Ljubljani se zlasti nazorno vidi iz predsednikovega poročila na seji sveta Pokrajinske zveze delodajalcev. Iz poročila posnemamo za danes naslednje podatke o delu Združenja samega, dočim bomo o marljivem delu sindikatov poročali v prihodnjih številkah.

Kako vsestransko je moralo biti delo Združenja, kaže že

statistika njegovega članstva

Združenje je štelo v preteklem letu 2002 člana, od katerih je bilo 1450 trgovcev, 322 lastnikov gostinskih obratov, 63 pekov, 124 mesarjev in 43 slaščičarjev. Od vseh trgovinskih obratov je bilo 369 protokoliranih, 1080 pa neprotokoliranih, vseh grosistov je bilo 143. Lani se je izbrisalo 33 trgovinskih obratov, na novo pa se je vpisalo 87. Število trgovinskih obratov se je torej zvišalo za 54.

V trgovinskih obratih je bilo zaposlenih lani 950 trg. pomočnikov in pomočnic ter 30 vajencev in 72 vajenk.

Posli Združenja so se lani povečali,

ker so se zboljšale prometne zveze in je moglo Združenje obnoviti redno zvezo s poverjeništvu v Novem mestu, Kočevju in Ribnici, dočim so bili stiki s poverjeništvom v Logatcu in na Vrhniki (z gostin. odsekom) že prej normalni. Navzlic težavam pa se je posrečilo, da je bila s pomočjo Prevoda zagotovljena oskrba prebivalstva teh treh krajev z živili, dočim je Tekstilni konzorcij oskrbel te kraje s tekstilnim blagom, pokrajinska uprava pa z obutvijo. Nobenega stika pa ni bilo mogoče doseči s poverjeništvu v Črnomlju in Metliki.

Združenje je skrbelo tako za reprezentativne, ko tudi materialne in socialne interese svojih članov ter za zboljšanje trgovinskih pogojev.

Tako je kot reprezentanca trgovcev predlagalo svoje zastopnike v Svet Borze dela, predlagalo častne sodnike-prisednike v trgovinskem sodišču v Ljubljani in Novem mestu ter pri vseh drugih javnih in socialnih korporacijah.

Združenje se je po svojih zastopnikih udeležilo tudi vseh sestankov in zborovanj, ki so bili potrebni za obratovanje združenja.

Po zaključitvi oddaje IV. obroka go gospodarški svet odredil oddajo V. obroka drv na odrezke za mesec marec. Dotlej je iz tehničnih razlogov nemogoče nakazovati predujme na peti obrok.

membni za trgovski stan. V ta namen je tudi zelo pogosto interveniralo ustno in pismeno. Posebno mnogo intervencij je bilo pri VIII. in XI. oddelku pokrajinske uprave.

Socialno delo trgovstva

Poleg čisto stanovskih interesov pa je trgovstvo oz. Združenje posvečalo vso pažnjo tudi socialnim vprašanjem.

Naj omenimo tu predvsem prispevek trgovstva za Socialno pomoč. Od 7 milijonov lir, ki naj bi jih lani zbrali vsi delodajalci v pokrajini, so dali trgovci 2.139.084 lir, poleg tega darovali blaga v vrednosti nad pol milijona lir, da se je zvišal ves njih prispevek samo za to socialno akcijo na 2 milijona 643.817 lir. Pri poletni akciji Socialne pomoči pa so dali trgovci še 735.733 lir, torej v celoti 3 milijone 56.576 lir.

Za Socialno pomoč v l. 1944./45. pa so zbrali trgovci do 22. februarja 1945 še 2.876.900 lir. Ti prispevki pač jasno dokazujejo socialno čutenje ljubljanskega trgovstva.

To čutenje se je pokazalo tudi pri sklenitvi kolektivne pogodbe za trgovsko osebje, ki je stopila v veljavo dne 1. februarja. S to pogodbo so se zvišale dosežane neto plače za 30%, minimalna plača pa je bila določena za uradnike na 1000 lir, za pomočniško osebje pa 900 lir mesečno. Ker se kljub vsem prizadevanjem Združenja ni posrečilo doseči primerno zvišanje prodajnih cen, so se zaradi tega režijski stroški za trgovce občutno povečali.

Tu bi bilo še omeniti, da je izdal Vrhovni komisar mnogo novih odredb glede mezdnih in plačilnih ureditev, da je prepovedal samovoljno zviševanje plač in dajanje nagrad ter da potrebujejo sklenjeni mezdni dogovori za veljavnost njegovo odobritev. Prepovedano je bilo tudi pridobivati si delovnih moči z obljubo višjih plač.

Vpoklici v delovno službo

Vsa podjetja so morala predložiti sezname vseh družinskih članov in osebja. Ti seznamu so služili kot podlaga za vpoklice na delovno službo.

V zvezi z vpoklici je izdal 27. novembra 1944 Vrhovni komisar naredbo v materialni preskrbi na obvezno službo vpoklicanih oseb. Naredba zavaruje nesamostojnim uslužbencem vsaj isto plačo, kakor so jo imeli pred vpoklicem na delovno službo, samostojnim podjetnikom pa daje poleg zaslužka pri gradnji postojank še pravico do določenega izravnalnega zneska, ki se ravna po višini ocenjenega davčnega dohodka. Razlika v plači in znesek za samostojnega podjetnika povrne pokrajinska uprava, vendar v nobenem primeru ne za prvih 14 dni delovne službe kakor tudi ne z oz. na morebitne zvišane obratne stroške.

Delovni čas in vajeniško vprašanje

Predpise o tedenskem delovnem času je naredba Vrhovnega komisarja bistveno spremenila. Običajni 60urni tednik je bil za nekatere

stroke (tako vrtnarje, šoferje) podaljšan na 72, za nekatere pa znižan na 48 ur (gostinska stroka). Zaradi tega se je zavlekel podpis onih kolektivnih pogodb, ki so bile sklenjene na bazi 60urnega tednika.

Nadure se po novih predpisih plačujejo ob delavnikih s 25, ob nedeljah in praznikih pa s 50 odstotnim poviškom.

Pravni položaj vajencev ni bil z obrtnim zakonom popolnoma urejen. Zato skuša sedaj pokrajinska uprava ta vprašanja razčistiti ter ji je na njen poziv tudi Združenje poslalo obširne podatke o sedanjih pogodbah, ki naj služijo kot opora za določitev odškodnine za delo vajencev in za njih dopuste.

Vrhovni komisar je določil za vajence obvezno izplačilo božične nagrade po prvem učnem letu. Za nekatere obrtniške in industrijske stroke so bile določene nove mezde ureditve, tako za peke, mesarje in slaščičarje. Zveza delodajalcev si prizadeva, da nova določila ne bi imela vzvratno moč za 3 ali 4 mesece nazaj.

Davčna vprašanja in socialni prispevki

Po mnogih prizadevanjih se je vendarle doseglo — za kar gre zasluga zlasti Pokrajinski zvezi delodajalcev — da se je uslužbenki davek nekoliko znižal, da se je zvišal davka prosti minimum na 600 lir, avtonomne doklade da se plačujejo šele od mesečne plače 2500 lir dalje, mestna socialna davščina pa od 3000 lir mesečne plače. Kakor je pozdraviti to omiljenje uslužbenskega davka, je vendar treba pripomniti, da to omiljenje še ne zadostuje, ker se je zlasti pokazalo pri novi mezdni ureditvi cele vrste podjetij, ko gre skoraj ves povišek za uslužbenki davek in avtonomne doklade. Posebno pri višjih plačah je uslužbenki davek previsok, zlasti pa so previsoke avtonomne doklade. Delodajalci si tudi po pravici prizadevajo, da bi bili oproščeni 1 odstotnega prispevka za bednostni fond.

Kot uspeh je zaznamovati tudi to, da se plačuje davek le od zadnje četrtine božičnice oz. samo od 48 urne mezde. V čast trgovstva moramo poudariti, da je izvedena anketa dokazala, da so skoraj vsa trgovska podjetja že prostovoljno dajala božične nagrade.

Zavodji za socialno zavarovanje so predložili osnutek novih mezdnih razredov pri pokojninskem zavarovanju. Iz načelnih razlogov je moralo Združenje te razrede odkloniti, ker morajo delodajalci prispevati večji del zavarovalnih prispevkov. Ni tudi nobenega jamstva, da bi se istočasno zboljšala tudi izplačila rentnikom. Upati je, da bo staljšče Združenja obveljalo, ker so istega mnenja tudi druga združenja in tudi Zveza delodajalcev.

Združenje je predlagalo, da se denarni ekvivalent za dajatve v naravi po socialnem zavarovanju izenači s prejšnjimi dinarskimi zneski, vednar pa višji ekvivalent ne sme biti razlog za zvišanje plač oziroma mezd, ker bi delojemalci

po novem ekvivalentu prejeli manjše neto-plače.

Združenje si je prizadevalo, da se po sestavi posebne komisije za

izdajanje novih obrtnih dovolil

izdaja teh listov čim bolj omeji, ker morajo že sedanja podjetja premagovati velike težkoče. Trgovski obrati tudi nikdar niso imeli odvisnega osebja in zato so razni vpoklici nekatere trgovce tako prizadeli, da so morali začasno ustaviti svoje obratovanje.

Ureditev denarnega prometa

Sredi lanskega leta je nastalo občutno pomanjkanje gotovine. Zato se je odredilo, da se morajo vsa plačila naših uvoznikov položiti pri Pokrajinski hranilnici v Ljubljani, hranilnica pa plačuje italijanskim dobaviteljem z našimi dobroimetij v Italiji. Ker se italijanski dobavitelji niso takoj sprijaznili z nakaznicami Pokrajinske hranilnice, so se cene blagu dvignile. Plačevanje z vpisi dobroimetij v tekoče račune se je začelo izvrševati tudi v naši pokrajini, čeprav ta način plačevanja ni bil publiciran. Ker se ta način plačevanja ni obnesel, je izdala Pokrajinska hranilnica denarne nakaznice po 1000, 500, 100, 50, 1 in 0.50 lire, in sicer na podlagi svojih dobroimetij pri podružnici italijanske emisijske banke v Trstu. Da bi se preprečilo vznemirljivo dvigovanje denarja, se je izdala prepoved neomejenega dvigovanja starih vlog iz denarnih zavodov in Poštne hranilnice.

Združenje trgovcev je nadalje zbralo tudi vse podatke o terjatvah svojih članov v inozemstvu, o višini terjatev do dobaviteljev v Nemčiji ter glede predplačil v kliring za časa Jugoslavije.

Od drugih akcij združenja naj omenimo še prizadevanja Združenja, da se najbolj prilagodi odpiralni čas v trgovinah in gostinskih obratih potrebnemu varčevanju s kurivom, plinom in električnim tokom in da se vse gospodarstvo čim smotrneje mobilizira.

Uspešno je podpirala vsa prizadevanja Združenja Pokrajinska zveza delodajalcev, ki je dostikrat omogočila hitro in uspešno rešitev mnogih vprašanj. Za njeno podporo ji je treba izreči toplo zahvalo.

Tudi »Trgovski list« je zvesto podpiral težnje trgovstva. Znova je treba opozoriti na nujno potrebo, da se vsi trgovci in obrtniki zavedajo pomembnosti svojega stanovskega glasila in naj zato »Trgovski list« v vsakem oziru podpirajo, tem bolj, ker je danes »Trgovski list« edino glasilo vseh gospodarskih ljudi v pokrajini.

Končno naj še omenimo ustanovitev XI. oddelka na pokrajinski upravi za določanje in kontrolo cen. Novi oddelek vodi komisar za cene inž. Mežan. Združenje je zaradi novih cen ponovno interveniralo in dostikrat tudi uspešno. Za razumevanje za trgovske potrebe moramo biti komisariju za cene samo hvaležni.

Delo Združenja trgovcev v lanskem letu je bilo izredno živahno in kljub vojnim težavam tudi primeroma uspešno. Intenzivnost dela se vidi tudi iz tega, da je tajništvo rešilo lani 3383 spisov in ni ostala niti ena vloga nerešena.

Odredba o zapori radijskih aparatov in njih sestavnih delov

Službeni list z dne 7. III. je objavil naslednjo naredbo šefa pokrajinske uprave prezidenta div. gen. Rupnika:

Clen 1. — Radijski aparati in njih sestavni deli se postavljajo pod zaporo na razpolago šefu pokrajinske uprave.

Trgovci z radijskimi aparati in mehanične delavnice, ki se bavijo s popravili ali sestavljanjem teh aparatov, morajo v roku 5 dni od dneva uveljavitve te odredbe prijaviti natančno stanje zaloga izgotovljenih aparatov z navedbo znamke kakor tudi nadroben seznam delov Pokrajinskemu gospodarskemu svetu.

Clen 2. — Trgovci in mehanične delavnice, ki se bavijo s prodajo oziroma sestavljanjem ali popraviljem radijskih aparatov, so dolžni voditi knjigo o prejemu in oddaji blaga, v katero morajo vpisati vsako spremembo v zalogi navedenega blaga in ki mora biti o vsakem času na vpogled državnim kontrolnim organom.

Clen 3. — Od dneva uveljavitve te odredbe je prodaja radijskih aparatov in njih sestavnih delov vezana na nabavnico, ki jo izda Pokrajinski gospodarski svet.

Clen 4. — Prekrški prednjih določb se kaznujejo po čl. 6. naredbe o zajetju gospodarstva na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje« za vojne namene z dne 27. avgusta 1944, Službeni list 189/71, z denarno in zaporno kaznijo ter z zapleno neprijavljenih radijskih aparatov ali njih sestavnih delov.

Clen 5. — Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave.

Proizvodnja elektrike v Franciji

Od predvojne proizvodnje električne energije v Franciji je ostalo samo še 10%. Proizvodnja se je namreč znižala na 0,9 milijona kWh od 9 milijonov kWh v zadnjem predvojnem letu. Vzrok te velike omejitve je v prvi vrsti pomanjkanje premoga. To pomanjkanje je tudi povzročilo, da obratuje samo še 9 plavžev, dočim jih je bilo pred vojno v obratu okrog sto.

Fr. Ksav. Souvan
Ljubljana, Mestni trg

SCHNEIDER & VEROVŠEK
Trgovina z železno
LJUBLJANA
Na drobno Na debelo

Elektro - podjetje
„**BOKO**“
Ljubljana - Bleiweisova št. 18
Palača Kmetijske posojilnice

Joško Zaic
manufakturna trgovina

PRI ZAJČHU
Ljubljana - Poleg tromostovja

Hrvatsko gozdno in lesno gospodarstvo

»Internationaler Holzmarkt« je v izvlečku ponatisnil članek, ki ga je objavil v »Spremnosti« hrvatski minister za gozdove in rudnike dr. Josip Balen, ki je znan kot odlični gozdarski strokovnjak in ki je bil pred vojno redni profesor na gozdarski fakulteti v Beogradu. Iz članka »Internationaler Holzmarkt« posnemamo:

V svojem članku naglašja dr. Balen, da se njegova izvajanja ne smejo smatrati kot izčrpno poročilo o hrvatskem gospodarstvu, ker ne dopušča vojna stroge analize gospodarskega življenja, še manj pa izčrpnih podatkov o stanju gospodarstva.

Po mnenju dr. Balena je naloga gozdnega gospodarstva trajna proizvodnja, sortiranje in razdeljevanje onih predmetov, ki jih narodno gospodarstvo potrebuje v najširšem pomenu besede, da se krijejo tako potrebe preproste kmetijske hiše kot tudi surovinske potrebe industrije. Vojno gospodarstvo pa ima nasprotno posebne potrebe na raznih predmetih in torej tudi na proizvodih gozdnega gospodarstva. Za to se lesno gospodarstvo mora prav tako prilagoditi potrebam vojne, kakor se morajo prilagoditi posamezni ljudje in tudi narodi, ki so v vojni. Njih vojno geslo se zato glasi: **Takojšnje kritje posebnih potreb!**

Uspeh vseh teh prizadevanj pa je odvisen od določenih pogojev. Razen naravnih dogodkov in uporabljenih obratnih sredstev je človek ona važna komponenta, od katere zavisi tudi uspeh v gozdnem gospodarstvu. Naloga človeka je tudi, da se proizvedeni predmeti uporabijo tako, kakor to najbolj ustreza načelom narodnega gospodarstva.

Pri presojanju vloge gozdnega gospodarstva na Hrvatskem pa se morajo upoštevati nekatere okoliščine, ki načeloma predpisujejo državni upravi njene naloge. Tako na eni strani vsakodnevna potreba več ko 6 milijonov ljudi, nadalje potrebe hrvatske industrije, mednarodne obveznosti dežele in na drugi strani dejstvo, da je približno 40 odstotkov vse površine gozdnate ter da je 70 odstotkov najbolj dragocenih in najbolj upravljenih gozdov v državni upravi. Vse to v glavnem določa delovni program hrvatskega gozdnega ministrstva. Pri tem pa se mora upoštevati še to, da je podeželsko prebivalstvo navezano na gozd ne samo zaradi lesa, temveč še bolj zaradi živinoreje.

Če bi izgledalo hrvatsko gozdno gospodarstvo kljub svojim uspehom v gojitvi in proizvodnji dragocenih lesnih vrst vendarle nekoliko primitivno, je vzrok le v še vedno nerešenem vprašanju oskrbe z drvmi oz. z lesnim kurivom. Večji del hrvatske gozdne posesti služi že od nekaj kot edini vir za oskrbo lesnega kuriva predvsem za podeželsko, a tudi za mestno prebivalstvo. Ta izredno velika obremenitev hrvatskega gozda zahteva od gozdnega gospodarstva velike žrtve in povzroča težke skrbi. Vsi dosedanja poskusi, da bi se namesto drv uporabljali lignit ali da bi se potrošnja drv racionirala, so se ponesrečili in se ne morejo kar na lepem izvesti. Rešitev tega osnovnega vprašanja hrvatskega gozdnega gospodarstva

Ivan Javornik

mesarija in izdelovalnica vsakovrstnih mesnih izdelkov iz svežega in suhega mesa
lastna moderna hladilnica
Ljubljana
Domobraska 7 in Wolfova 1

se mora odložiti na mirnejše in ugodnejše čase.

V svojih izvajanjih o negospodarski uporabi drv po podeželskem prebivalstvu je opozoril minister dr. Balen, da se tudi na najbolj skromnem ognjišču na leto pokurijo toliko lesa, kolikor bi zadostovalo n. pr. za proizvodnjo ene tone suhe umetne tkanine.

Poseben pomen v vojnem gospodarstvu gre proizvodnji tanina. Tanin se na Hrvatskem pridobiva pretežno iz žlahtnega kostanja in hrasta ter potrebuje hrvatska taninska industrija dnevno 50 vagonov tega lesa. V spoznanju neizmernega pomena tanina za vojno gospodarstvo se ni ustrašilo hrvatsko gozdno gospodarstvo kljub od vojne povzročene težkočam in nevarnostim nobenih žrtev in naporov, da je moglo priskrbeti tej industriji potrebne surovine. S tem prispeva v znatni meri k obranitvi hrvatskega gospodarskega življenja.

Odločilen vpliv ima gozdno gospodarstvo tudi pri izvršitvi meddržavnih obveznosti. Zelo pogosto morajo les in lesni proizvodi — in med njimi v prvi vrsti fanin — služiti do 70 odstotkov kot kritje za mednarodnimi trgovinskimi pogodbami prevzetih obveznosti.

Gospodarsko življenje je neobhodno navezano pri nabavi deviz in pri sedanjih razmerah ne neposredne kompenzacijske kupčije z inozemstvom. Tudi te omogočajo zlasti les in lesni proizvodi ter predvsem zopet tanin.

V prizadevanju, da zadovolji potrebam narodnega gospodarskega življenja, je sklenilo ministrstvo za gozdove in rudnike ob koncu l. 1943., da ustanovi tovarne za celulozo, da bi se na ta način rešila tudi razna gospodarska vprašanja, ki bodo aktualna tudi še v vojni. S temi ustanovitvami se je izvedel del hrvatskega gozdarskega

ga programa, ki ga je označil minister z naslednjimi pregnantnimi besedami:

»Iščemo pot, po kateri bi v svoji deželi na lastnih tleh in v lastnih obratih proizvedli čim več proizvodov, ki jih potrebujemo. Predelava lesa v celulozo je tudi pot, da pridemo do umetnih tkanin, ki jih danes tako zelo potrebujemo in ki nam bodo v bodočnosti še bolj potrebne.«

Kot posebno važne postranske proizvode hrvatskega gozdnega gospodarstva je označil minister železnic, šiške, užitni kostanj in razne gozdne jagode, ki se dobe v velikanskih količinah in ki bi mogli biti pri pravilni njihovi uporabi posebne važnosti za gospodarstvo. Predelava za to so že uvedena in njih uspehi se bodo pokazali, kakor hitro bodo nastopile normalne razmere.

Vloga državnega gozdnega gospodarstva se navadno presoja samo po njegovih finančnih uspehih. Ta vloga pa je mnogo bolj važna, če se pomisli, da mora zadostiti gozdno gospodarstvo mnogim potrebam (dobaviti drva, železniške tračnice, jamski les, brusni les, stavbeni les, surovine za tkanine, tanin, dati tvarino za suho destilacijo itd.). Minister je nato še enkrat poudaril posebni pomen hrvatskega gozdnega gospodarstva pri nabavi deviz in pri izpolnitvi mednarodnih obveznosti.

Končno je poudaril minister dr. Balen, da se hrvatsko gozdno gospodarstvo pri sedanjih razmerah ne more prav razviti niti se posvetiti posebnim nalogam kakor n. pr. pogozdovanju Krasa. V kolikor pa vojne razmere dovoljujejo, se vse potrebno s preudarkom pripravljati in sposobno ter delovno gozdarsko osebje je porok, da bo hrvatsko gozdno gospodarstvo izpolnilo svoje naloge.

Zmanjšana potrošnja kave

Med surovinami, katerim je vojna močno skrčila potrošnjo, je tudi kava. Svetovni pridelek kave, ki je bil v povprečju zadnjih predvojnih let 23,6 milijona metrskih stotov, se je po dveh letih vojne znižal na 20,6 milijona, do lani pa na 17,6 milijona metrskih stotov, torej skoraj za 25%. Tudi te skrčene količine ni mogoče razprodati in nekaterim produkcijskim deželam so zaloge kave že v veliko breme. Že pred vojno so v nekaterih deželah pridelovanje kave omejili, ker pridelovalci niso dosegli primernih cen.

Po prvi svetovni vojni se je razen v Aziji pridelovanje kave skoraj povsod povečalo. To kaže naslednji pregled pridelka v metrskih stotih:

	1913	1925
Brazilija	7.585.199	8.535.889
Kolumbija	463.496	1.329.375
Salvador	292.612	408.137
Guatemala	304.775	404.969
Niz. Indija	212.938	386.020
Haiti	348.319	294.092
Kostarika	128.650	182.108
Nikaragua	85.617	185.757
Mehika	222.200	143.990
Brit. Indija	126.005	106.290
Kenija	8.080	101.352

V Braziliji, na katero pridetka skoraj dve tretjini svetovnega pridelka, se je od l. 1914. do 1938.

število plantaž povečalo od 1,8 na 3,7 milijona. S povečanjem nasadov pa so bile združene tudi boljše metode pridelovanja in tako se je pridelek kave povsod močno povečal. V nekaterih deželah Afrike so nastale tudi nove plantaže kave in tako se je l. 1930. delež Brazilije pri svetovnem pridelku kave znižal od 66 na 61%.

Potrošnja kave pa že dolgo ni v skladu s povečanim pridelkom. To se je videlo že v prvih letih po prvi svetovni vojni, ko se je pridelek najbolj povečal. Tako na primer je bila potrošnja kave v Združenih državah Severne Amerike l. 1913. okrog 9,8, l. 1925. pa samo 6,1 milijona metrskih stotov. Tudi v Nemčiji se je v tistih letih potrošnja znižala od 1,8 na 0,9 milijona metrskih stotov, nekoliko zvišala pa se je samo v Franciji, Belgiji in Italiji. V Nemčiji je prišlo na vsakega prebivalca l. 1913. še 2,44 kg kave, l. 1925. pa samo 1,42 kg.

Moda

T. EGER
Ljubljana, Sv. Petra c.

Milni pralni prašek

„MAJDA“
P. Česnik - Ljubljana

Državni dohodki od tovarnin v Španiji

Na podlagi carinske in zavarovalne statistike navaja špansko prometno ministrstvo naslednje državne dohodke od tovarnin v lanskem letu: pri uvozu 256,8, pri izvozu 57,5, od prtljage v deželo prihajajočih potnikov 3,9, od prtljage odhajajočih potnikov pa 6,7 milijona zlatih pezov. Zavarovalne premije blagovnih pošiljatev so pri uvozu znašale 28,6 milijona pezov za španske ter 5,7 milijona za inozemske zavarovalnice. Pri izvozu so imele domače zavarovalnice 6,6, tuje pa 0,9 milijona zlatih pezov dohodkov od zavarovalnih premij.

Od prometnega davka v pristaniščih je imela španska država lani 37,8, prejšnje leto 31,3, l. 1941. pa 23,7 milijona zlatih pezov dohodkov. Španska trgovinska mornarica je imela konec lanskega leta 946 ladij z 1,01 milijona ton.

Izdelovanje lokomotiv na Portugalskem

Portugalska železniška uprava je dala v promet prve lokomotive, ki so bile izdelane v domačih tovarnah. Te lokomotive imajo 1000 HP ter vozijo s hitrostjo 80 kilometrov na uro. Doma izdelana lokomotiva stane okrog 890.000 eskudov in nemški listi naglašajo, da so sedanje portugalske lokomotive za 25% dražje od lokomotiv, ki jih je Portugalska zadnjic l. 1939. dobila iz Nemčije.

Koncentracija prometa na Portugalskem

Portugalska vlada je izročila parlamentu osnutek zakona o fuziji železniških družb. V osnutku tega zakona je tudi razdelitev dežele na prometne rajone, v katerih bodo smela delovati od vlade pooblaščen družbe za avtobusni promet. Delokrog teh družb bo določen tako, da bo odpravljena škodljiva tekma avtobusnih podjetij z železnico. Fuzija železniških družb je predlagana zaradi tega, ker je imela doslej večina železniških družb deficite, ki so bili povzročeni tudi zaradi premene konkurence avtobusnih podjetij. S fuzijo železniških družb in z rajoniranjem avtobusnega prometa bo v deželi dosežena potrebna vzajemnost prometne službe.

Načela ameriške trgovinske politike

Šef ameriškega državnega trgovinsko-političnega oddelka, je izjavil, da mora biti vsak načrt ameriške povojne trgovine presojen in ocenjen po naslednjih treh vprašanjih: 1. ali jamči, da bo trgovina od svoje predvojne stopnje vsako leto napredovala? — 2. ali je tudi v interesu prijateljskih narodov in držav? — 3. ali predvideva večjo državno kontrolo ameriške zunanje trgovine, kakor pa je bila pred vojno? Načrti, ki ne odgovorijo pozitivno na vsa ta vprašanja, so slabi.

Kakor se vidi, bodo ta načela ostala samo v teoriji, kajti zavezniki in nevtraleci se že zdaj močno pritožujejo zaradi brezobzirnosti ameriških izvoznih načrtov.

Nikola Romčević
trgovina z usnjem

Ljubljana, Puharjeva ulica 3

P. Magdič

Ljubljana, Ulica 3. maja

Poročilo švicarske narodne banke

navaja, da je obrok bankovcev narastel na 3550 milijonov frankov, za 500 milijonov več kakor pred enim letom. Obrok se je zvišal tudi zaradi težaviranja bankovcev. Nakupna cena za zlato je ostala s 4869,3 franka za kg čiste zlate nespremenjena. Zlata in devizna rezerva banke se je zvišala za 415 milijonov frankov. Švicarski državni izdatki so narasli na 7.2 milijarde frankov. Le 30 odstotkov vseh izdatkov je mogla kriti država z davki. Vlada je morala poleg tega izdati za 1 milijardo frankov zakladnih bonov. Poročilo banke tudi naglašja, da so se izjalovili upi, da se bo po anglosaški zasedbi Francije zboljšala oskrba Švice. Zgodilo se je ravno nasprotno in prehrana Švice se je zelo resno poslabšala.

Mezde v brusilnicah diamantov

V Južni Afriki so se v obratih za brušenje diamantov delavske mezde v zadnjem letu znižale že za 25%, znižanje mezd pa se pričakuje tudi v industriji diamantov v USA. Do tega znižanja mezd je prišlo zaradi tega, ker se je promet draguljarskih diamantov nekoliko omejil po svoji zelo visoki konjunkturi v prejšnjih letih, glavni vzrok pa je v tem, ker je za proizvodnjo industrijskih diamantov dovolj delovnih moči na razpolago. Samo v Antwerpnu ima anglo-ameriška vojna industrija na razpolago okrog 4000 strokovnjakov za brušenje diamantov.

Posledice stavk v Angliji

Mezdnji spori in stavke delavcev v Angliji so lani povzročile toliko izgubo delovnega časa, da je bilo doseženo in morda celo v tem pogledu preseženo leto 1926., ko je bila v Angliji generalna stavka. Število stavk pa je bilo najvišje od l. 1932.

Te ugotovitve so pomembne zlasti zaradi tega, ker lani pri mezdnihih sporih in stavkah niso bili na prvem mestu gmojni ali celo delavski eksistenčni razlogi. Od povprečja zadnjih predvojnih let so se namreč v Angliji mezde zvišale za 45 do 46%, če se pri tem upoštevajo tudi mezde v vojni industriji ter plačila čezurnega dela.

L. M. Ecker sinova

vodovodna inštalacija
in kleparstvo
Ljubljana - Šlomska 4

Trgovina z usnjem in kožami

Jože Klanjšček
Ljubljana - Gosposvetska c. 1
(Levo dvorišče Figovec)

K. Pečenko

usnje in čevljarstvo
potrebščine
Ljubljana, Sv. Petra c. 41

A. & E. Skaberne

Ljubljana - Mestni trg

Blaznik Anton

soboslikarstvo in pleskarstvo
Ljubljana, Poljanska 43

Zavarovanci in zavarovalnine Pokojninskega zavoda

Splošnemu pregledu zavarovancev in zavarovalnih prispevkov Pokojninskega zavoda (>Trgovski list št. 7 od 14. februarja) dodajemo iz poslovnega poročila PZ za leto 1943. razpredelnico, ki kaže tudi podrobno razdelitev službo-dajalcev in nameštencev v Ljubljanski in Reški pokrajini po gospodarskih strokah, kar je važno za proučevanje gospodarske strukture.

Številni službo-dajalci	Številni nameštenci
1. Denarni in zavarovalni zavodi	55 635
2. Trgovina (razen trg. pomočnikov)	269 753
3. Trgovski pomočniki	342 790
4. Lekarne - drogerije	26 59
5. Javni promet	1 4
6. Zasebni promet	12 70
7. Rudarstvo	8 89
8. Industrija kamenja in zemlje	16 35
9. Kovinska industrija	10 55
10. Gradnja prevoznih sredstev	1 11
11. Kemična industrija	20 113
12. Centrale za proizvodno silo	1 39
13. Tekstilna industrija	13 120
14. Industrija papirja	3 119
15. Industrija kože in gume	4 24
16. Predelovanje kože in njenih surogatov	2 3
17. Gozdno-žagarska industrija	49 187
18. Industrija in predelovanje lesa	8 36
19. Industrija hrane in pijače	31 131
20. Gostilne, hoteli, kavarnarstvo	11 20
21. Oblačilna industrija in čiščenje	7 26
22. Gradbena podjetja	29 108
23. Grafična industrija: tiskarne, knjigovodstvo	19 141
24. Higijena: zdravilišča, sanatoriji	2 10
25. Učni zavodi	7 24
26. Časopisi	4 54
27. Gledališča, kino	7 55
28. Advokati, notarji	72 91
29. Župne cerkve	44 45
30. Županstva	78 411
31. Socialni zavodi in ustanove	16 254
32. Zobni tehniki	20 33
33. Ostali poklici	122 490
Skupaj	1309 5035

Po plačnih razredih so staroobvezni zavarovanci v Ljubljanski pokrajini razdeljeni takole: I. razred (27 ali 0.6%), II. (84 ali 2%), III. (312 ali 7.4%), IV. (587 ali 13.8%), V. (888 ali 20.9%), VI. (617 ali 14.6%), VII. (456 ali 10.7%), VIII. (274 ali 6.5%), IX. (255 ali 6%), X. (741 ali 17.5%). Zavarovalni prispevki pa so bili l. 1943. razdeljeni takole: prispevki 10.49, doklade 1.88, skupaj 12.37 milijona lir. Od tega je prišlo na Ljubljansko pokrajino 10.95, na Dalmacijo, kjer je bil predpis 1. oktobra ustavljen, 1.40 milijona lir, na Nemčijo in Madžarsko 13.798 lir in na Hrvaško 638 lir. Od prispevkov in doklad je pri-

šlo v Ljubljanski pokrajini na staroobvezance 9.66, na trgovske pomočnike pa 1.28 milijona lir, v Dalmaciji pa na staroobvezance 1.25 in na trgovske pomočnike 0.15 milijona lir. V primerjavi z letom 1942. se je v Ljubljanski pokrajini predpis prispevkov in doklad zvišal za 2.01 milijona lir ali za 21.4%.

Skupni predpis doklad samih se je zvišal od lir 700.901 v letu 1942. na lir 1.882.295, torej za lir 1.181.393 ali za 168.7%. Ta razlika je v glavnem nastala zaradi tega, ker je bil predpis doklad v letu 1942. uveden šele s 1. julijem, dočim se je v letu 1943. izvajal v

Ljubljanski pokrajini vse leto, v Dalmaciji pa do meseca oktobra.

V oddelku za neobvezno zavarovanje je znašal v letu 1943. predpis prispevkov in doklad 141.819 lir. Ta predpis je bil v celoti izvršen v Ljubljanski pokrajini. Proti letu 1942. se je znižal ta predpis za lir 32.093 ali za 18.4%.

Skupni predpis prispevkov in doklad obeh oddelkov je znašal v letu 1943.: a) na prispevkih 10.63, b) na dokladah 1.89, skupaj 12.52 milijona lir.

V letu 1943. so zavarovanci vplačali premijsko rezervo za dokupljena zavarovana leta 185.969 lir, v letu 1942. pa samo 65.486 lir.

Borba za petrolei

>Deutsche Adria-Zeitung< je zanimivo opisala nadaljevanje tekme in borbe za petrolej, čeprav so Angloameričani med sedanjo vojno priredili pred šestimi meseci že drugo >svetovno< petrolejsko konferenco v Washingtonu. Po tej konferenci se je borba za petrolej še bolj zaostila in ni videti, da bi moglo priti do soglasja med tako zvanimi petrolejskimi silami. Po prvi svetovni vojni je postal popularen izrek francoskega ministra Tardieuja: >Do zmage smo priplavali na valovih petroleja.< Zdaj pa je situacija taka, da se lahko pričakujejo spori in spopadi med današnjimi zavezniki zaradi petroleja.

Svetovna proizvodnja nafte, iz katere se v največji meri pripravljajo uporabna tekoča goriva, je po prvi svetovni vojni močno narasla, razmerje med največjimi producenti pa se je šele v zadnjih letih močno spremenilo ter se še spreminja. Do l. 1870. je znašala svetovna proizvodnja nafte samo 0.5 milijona ton, l. 1913. že 52 milijonov, v prvem letu po vojni 79 milijonov, l. 1925. že 146 milijonov, po desetih letih 234 milijonov, v zadnjem predvojnem letu pa okrog 300 milijonov ton. Na ameriške države je prišlo od tega nad 200 milijonov ton, delež Sovjetske unije pri svetovni proizvodnji pa je bil samo kakih 11%, čeprav so cenili zaloge njenih petrolejskih ležišč na 6 milijard 360 milijonov ton, kar predstavlja nekaj več ko polovico domnevnih svetovnih zalog. L. 1938. je od svetovne proizvodnje nafte 300 milijonov ton prišlo na Sovjetsko unijo 30, na Iran 10.2, na Romunijo pa 7.2 milijona ton.

Na drugi petrolejski konferenci v Washingtonu predstavniki USA niso prikrivali svojih imperialističnih teženj, ker pa so britanski predstavniki kazali močno odporost, je bila vsa konferenca omejena z nesoglasjem in neslogo dveh, ki jo tretji izkorišča. To izkoriščanje je postajalo po konferenci bolj in bolj očitno in zdaj po šestih mesecih so v USA in v Angliji vznemirjeni zaradi razmer v romunskem petrolejskem področju, ki je prišlo pod sovjetsko režijo in iz katerega so že na Kavkaz in Ural odpeljali razne na-

prave, ki so bile lastnina z anglo-ameriškim kapitalom delujočih petrolejskih družb v Romuniji. Sovjetska unija ni postala samo močna petrolejska sila, temveč tudi nevarna tekmovalka, kar je pač hudo razočaranje po poželenju, ki so ga imeli Angleži in Američani do bogatih kavkaških petrolejskih izvirov.

Velikega pomena v svetovnem petrolejskem gospodarstvu so tudi dogodki v Iranu. S svojo letno proizvodnjo nafte nad 10 milijonov ton ima Iran pri vsej proizvodnji mineralnega olja okrog Perzijskega zaliva pomemben delež, ki presega 60%. Vsa iranska petrolejska industrija je bila doslej v rokah Anglo-Iranian-Oil Co., ki je

Nove smeri švedske gospodarske politike

>Das Reich< opisuje ozadje in bistvo gospodarsko-političnih debat, ki so se na Švedskem razvile v zvezi z različnimi povojnimi načrti, ter označuje takole nove smeri švedske gospodarske politike:

Ze nekaj mesecev so na Švedskem živahne gospodarsko-politične razprave. Vlada je ustanovila >investicijski svet<, ki naj bi po vojni nadziral in vodil državne in privatne vloge kapitala, pred državnim zborom pa je zakonski osnutek za poddržavljenje nekaterih rudnikov, ki naj bi bilo izvedeno že letos. Predsednik >Komisije za gospodarske povojne načrte< prof. Myrdal ima načrt velike povojne oddaje premoženja, socialni minister Möller pa je izjavil, da bo poddržavljeno vse zavarovalstvo. Poleg tega so še razni drugi načrti o močnejšem posegu države v gospodarsko življenje.

Za velik del švedske javnosti so ti načrti veliko presenečenje. V zadnjih desetletjih je v vseh slojih švedskega prebivalstva, tudi pri delavstvu prevladoval liberalizem, ki nasprotuje okrepitevi državnega vpliva. Praktična gospodarska politika pa ni bila v tem duhu in v tej smeri, čeprav iz strokovne literature in iz časopisja to ni bilo razvidno. Ze v drugi polovici prejšnjega stoletja, ko se je dežela industrializirala, je švedska država z uvozno in izvozno carino ter s predpisi o koncesijah imela v svojih rokah sredstva za vplive na gospodarstvo. V industriji so že zgodaj nastale organizacije, ki niso v skladu z načeli liberalizma. Tako so švedski plavži že od l. 1747. združeni v zvezi, ki določa cene železa. Zgodaj so se organizirali tudi delavci ter močno razvili svoje strokovne in združne organizacije. Celotno švedsko kmetijstvo nima >svobodnega< gospodarstva, kajti že od l. 1931. določa država smernice pri proizvodnji in potrošnji, kar v bistvu ni tako daleč od izrazitega državnega gospodarskega vodstva.

družba britanske admiraltete. Američani se poleg te družbe niso mogli uveljaviti, ko so pa sovjeti zahtevali petrolejske koncesije, je prišlo do krize v iranski vladi ter do stavk in drugih nemirov v deželi, iz česar se da sklepati, da do izpolnitve sovjetskih zahtev ni več daleč in da je nastala že zdaj velika nevarnost za britansko petrolejsko oskrbo. Sovjetski vdor v petrolejsko gospodarstvo Irana je londonski gospodarski tisk zamotčal, ogromna nevarnost, ki jo predstavlja, pa je dovolj razvidna iz naslednjih podatkov:

V Abadanu je rafinerija olja z letno kapaciteto 12 milijonov ton, ki je največja na svetu. L. 1939. so izvozili iz Abadana 10.5 milijona ton nafte. Anglija je prevzela 3.3, Egipt 1.2, britanska področja v Aziji 1.5, britanska področja v Afriki 1, Avstralija 0.5 milijona ton, kar pomeni, da je k britanski letni potrošnji nafte, ki znaša okrog 30 milijonov ton, prispeval Iran 27%.

Tudi v Romuniji, kjer so bili močno udeleženi angloameriški petrolejski koncerni, so Angleži in Američani zdaj brez moči proti sovetom, ki niso pustili v deželo niti članov komisije, določene v zastopstvo in varstvo interesov angleških in ameriških družb. Pomanjkanje odpora proti sovjetsko ogrožanju in vedno večji omejitvi britanskih in ameriških interesov ni samo posledica šibke politične pozicije Londona in Washingtona proti Moskvi, temveč tudi izraz starega razdora in stare zavisti, s katero so Angleži in Američani že prišli na washingtonsko konferenco ter povzročili njen neuspeh.

Popuščenje in odmikanje od liberalizma je bilo v gospodarskem življenju Švedske doslej samo prikrito. Nesoglasja med teorijo in prakso so bila spregledana ali pa se je smatralo, da niso posebno važna, ter da so razni državni ukrepi samo začasni in da bo prej ko prej spet prišlo do svobodnega tržnega gospodarstva.

Zdaj pa bo tudi tega navideznega soglasja konec, kajti delavske množice so se močno radikalizirale. Socialni demokrati, ki so sicer že zgodaj opustili svoje gesto in svoj cilj >socializacije< gospodarstva, so pred nekaj meseci vzajemno s strokovnimi organizacijami sestavili >povojni program delavskega pokreta<. Ta program sicer ni prelom s politiko >liberalne< dobe, ima pa v ospredju vrsto zahtev poddržavljenja in drugih davčnih ukrepov. V uvodu naglašja, naj pride >gospodarska moč v roke večine ljudstva,< potem pa zahteva kontrolo investicij, ustanovitev centralnega organa za širokopotezna javna dela, državno banko ter poddržavljenje zavarovalstva.

Tudi v krogih, ki nimajo ničesar skupnega s stranko in zahtevami socialnih demokratov, se je v zadnjih letih po zgledu v drugih državah udomačilo razmišljanje o državnem gospodarskem vodstvu ne samo pod silo razmer v vojni, temveč tudi za mirno dobo. Boj in bolj se utrjuje misel, da ne bo več mogoča vrnitev k nekdanjim oblikam tržnega gospodarstva. To misel so utrdili neuspehi mednarodnih gospodarskih konferenc, ki so jih sklicale Združene države Severne Amerike in Anglije, a tudi drugače je na Švedskem dovolj povoda za skrb in strah pred ostro mednarodno gospodarsko borbo po vojni. V tej zavesti in v teh skrbih so bili zasnovani tudi načrti, ki jih predlagajo nasprotniki socialnih demokratov, komisija za povojno gospodarsko vodstvo si pa prizadeva, da bi s kompromisi zavrnila razna nasprotja.

IGN·VOK

LJUBLJANA
TAVCARJEVA 7 * BLEIWEISOVA 24
NA DROBNO * NA DEBELO

KARL PRELOG

LJUBLJANA

Gostilničarski vestnik

Novo mestne trošarine

Z veljavnostjo od 1. marca 1945. naprej stopijo v veljavo nove mestne trošarine v naslednji višini:

1. od hektolitrske stopnje:
  - a) za rum, brandy in likerje od lir 16 na lir 35, to je za 19 lir višje,
  - b) za špirit od 10 na 22 lir, to je za 12 lir višje,
  - c) za žganje od 12 na 27 lir, to je za 15 lir višje.
2. od litra:
  - a) za vino v sodih in steklenicah od 2.50 na 6 lir, to je za 3.50 lire višje,
  - b) za ljubljanski vermut do 16% od 3.50 na 8 lir, to je za 4.50 lire višje,
  - c) za izven-ljubljanski vermut, prošek in bermet do 16% od 5 na 11 lir ali za 6 lir višje,
  - d) za vermut, prošek itd. nad 16% alkohola in nad 5° sladkorja in vsa peneča vina do fakturane cene lir 200 od 5 na 11 lir, ali za 6 lir višje.
3. od steklenice 7/10 l:
  - a) za inozemski šampanjec od 30 na 66 lir, to je za 36 lir višja,
  - b) za domač šampanjec od sedanjih 15 na 33 lir, to je za 18 lir višja.

Na pivo ostane mestna trošarina neizpremenjena v dosednji višini lir 2 od litra, kakor je bila uvedena s 3. majem 1944.

Državne in pokrajinske trošarine ostanejo neizpremenjene.

Mestna občina ima pravico pobrati višjo trošarino na obstoječe zaloge pri trgovcih in gostinskih obratih ter v ta namen popisati obstoječe zaloge.

Obrati imajo pravico za plačano razliko višje trošarine zaračunavati toliko višjo prodajno ceno brez predhodne odobritve komisarja za cene na sedaj obstoječe veljavne prodajne cene. Vsako višje zaračunavanje je kaznivo.

Sindikata gostinskih podjetnikov.

FOTO-STUDIO

MIRA GRAD

Ljubljana, Miklošičeva c. 20

Nalagajte v MESTNO HRANILNICO LJUBLJANSKO! Pupilarno varna. - Za vse vloge jamči Mestna občina ljubljanska.

Fr. Bracar

Ljubljana — Kolodvorska ulica 35 — Telefon 27-25
priporoča mlinske kamne in mlinsko-tehnične potrebščine

Moda T. EGER

Ljubljana, Sv. Petra cesta

STEKLO

PORCELAN

AVGUST AGNOLA

Ljubljana — Dunajska cesta št. 10

LENASI & GERKMAN

MANUFAKTURA

Ljubljana — Stritarjeva ulica

J. J. NAGLAS

IZDELOVANJE POHIŠTVA — LJUBLJANA

Iz finančnega poročila Borze dela

Sestav bilance Borze dela za poslovno leto 1943. nudi naslednjo sliko (v oklepaju podatki za leto 1942.):

nepremičnine	lir 5,014.426.71	55.19%	(43%)
inventar	86.062.09	0.95%	(—)
dolgoročna posojila	3,514.938.—	38.70%	(52%)
kratkoročna posojila	339.200.—	3.73%	(4.5%)
vrednostni papirji	130.000.—	1.43%	(0.5%)

Od prometne naložbe v iznosu 8.86 milijona lir je prišlo na terjatve 62.75% (51%), na gotovino 1.09% (0.3%), na bančne naložbe 30.53% (47%) in na depozite 5.63% (0.3%).

Bilančna pasiva nudijo konec

Datum	Borza dela in Pokr. rav. dela	Zvišanje ali znižanje proti prejšnjemu letu v %
9. aprila 1941	lir 16,939.002.62	—
31. decembra 1941	16,739.022.18	- 1.18
31. decembra 1942	17,013.101.09	+ 1.63
31. decembra 1943	17,567.744.60	+ 3.26

Imovina Borze dela se je v letu 1943. zvišala za 3.16%, v primerjavi s stanjem od 9. aprila 1941. pa za 3.72%, kar je tudi dokaz, da

Vrsta imovine	Bilančna vrednost	Obrest. v %
Posestvo v Slomškovi ul. 16	lir 1,425.228.—	0.71
Posestvo Slape	3,589.198.71	0.41
Posojila	3,854.138.—	2.80
Efektivi	130.000.—	5.19
Vloge	2,250.708.01	3.87
Skupaj	lir 11,249,272.72	2.02

Konec poslovnega leta 1943. je imela Borza dela za skoraj 35% manj likvidnih sredstev ko ob koncu l. 1942. Padeč likvidnih sredstev je treba pripisati prenosu v trajno naložbo (dokup nepremičnin v Slapah v vrednosti 1.92 milijona lir in dotaciji Zimski pomoči 1 milijon lir). Če tega izdatka ne bi bilo in če se upošteva, da je bilo l. 1943. izplačano na podporah samo 6.33 milijona lir, to je

Vrsta	1942	1943	Zvišanje v %
Samouprava	lir 25.425.25	75.974.98	199
Osební stroški	573.373.98	704.578.42	23
Stvarni stroški	90.191.74	109.247.12	21
5% bonif. zav. org.	120.009.27	136.277.58	14
skupaj	lir 809.000.24	1,026.078.10	28

Od vseh predpisanih doklad je prišlo na skupne upravne stroške 37.3%, kar je za 8.4% več ko prejšnje leto. Poslovanje javne službe posredovanja dela v Ljubljanski pokra-

Trojna naložba v iznosu 9.08 milijona lir je bila sestavljena iz naslednjih naložbenih vrst:

leta naslednjo sliko: rezervni sklad 17.56 milijona lir ali 97.9%, ostale obveznosti pa 0.38 milijona ali 2.1 odstotka. V letih 1941. do 1943. je bil razvoj rezervnega sklada naslednji:

se je zaposlitev delovnih moči v l. 1943. ustalila.

Obrestovanje posameznih naložbenih vrst je bilo v l. 1943. naslednje:

za 1.17 milijona manj ko prejšnje leto, bi bilo stanje likvidnih sredstev celo znatno ugodnejše kakor konec l. 1942.

Kosmatí dohodki nepremičnin so znašali 58.554 lir, izdatki 32.811 lir, čistí donos nepremičnin pa 25.743 lir ali 0.51% od bilančne vrednosti nepremičnin.

Upravni stroški so bili v primerjavi z letom 1942 naslednji:

Vrsta	1942	1943	Zvišanje v %
Upravni stroški	75.974.98	109.247.12	21
Upravni stroški	109.247.12	136.277.58	14
Upravni stroški	136.277.58	1,026.078.10	28

jini je bilo v poslovnem letu 1943. zaključeno s prebitkom v znesku 554.643 lir, kar je v glavnem posledica zvišane predpisa doklad in večjega uspeha pri obrestovanju posojil in efektov.

Štefan Puhan

krojaštvo

Ljubljana, Petrarčova št. 18

Baretič Vladimir

splošno čevljarstvo — Ljubljana, Pražakova ulica 12

Aleksander Ivanovsky

galanterija na debelo

Ljubljana, Rimska c. 20 ♦ Skladišče Rimska c. 21a

Svetlobna telesa, električne stroje in aparate, elektroinstalacijski material, tehnične predmete
vam najugodnejše nudi tvrdka

Slavo Kolar

LASTNIK: MILANKOLAR

Ljubljana, Dunajska c. 25a / Tel. 24-66

Pletilna in trikotažna industrija, modna konfekcija
pletenin in perila

F. Kos

Ljubljana, Židovska ul. 5

Gospodarske vesti

Romunija bo plačala vojne reparacije Sovjetski uniji (300 milijonov dolarjev v šestih letih) predvsem z dobavami mineralnega olja, žita, lesa in lesnih izdelkov ter z dobavami ladij in strojev.

Belgija in Francija se morata po izjavi namestnika predsednika ameriškega produkcijskega urada vpreči za industrijo zaveznikov, da bi s tem pripomogle k rešitvi zaveznikiških vprašanj glede delovne sile.

450.000 brezposelnih je v Franciji, ker primanjkuje tovarnam surovin in raznih produkcijskih pripomočkov.

Ameriške vojaške oblasti v Franciji se pritožujejo zaradi ilegalne trgovine, ki jo vodi civilno prebivalstvo z ameriški vojakmi. Na črni borzi so predvsem živila in goriva, a tudi vozila in vojaška oprema.

Skrajno varčevanje s plinom so odredile švicarske oblasti, ker že od novembra ni prišla v Švico nobena pošiljka premoga za plinarne.

Novo omejitve v potrošnji živil je morala odrediti washingtonska vlada zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev in vedno večje potrebe evropske fronte. Tako se je znižal obrok sladkorja za 10%, obrok svinjske masti od 5.4 na 4.5 kg letno, surovega masla za 10% itd.

Med Španijo in USA so se začela pogajanja zaradi nakupa španskih pomaranč. Amerikanci bi potem nakupljene pomaranče prodajali naprej v deželah, ki so jih zasedli.

Armíč Slavko

specialna ščetarska delavnica izdeluje
omela, ščetke l. t. d. po naročilu
Ljubljana - Tržaška cesta 47

NA-NA Restavracija, Ljubljana, Dunajska c. 12

Ivan Avšič

manufaktura — Ljubljana, Prešernova ul. 3

Špecerija - Delikatese - Coloniale

SENČAR

Ljubljana — Gosposvetska cesta

FABIANI & JURJOVEC

manufakturna trgovina

Ljubljana — Stritarjeva ulica št. 5

Zahvala

Ob bridki izgubi našega preljubljenega moža, očeta, brata, strica, svaka in zeta, gospoda

Ing. AVGUSTA SUŠNIKA

ravnatelja »Saturnusa«

se prirčno zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iz dijaških in poslovnih let za izraženo sočutje, molitve in udeležbo pri pogrebu. Posebej g. dr. Meršolu za njegovo pomoč v bolezní, prečistiti duhovščini za vso tolažbo in spremstvo »Saturnusa« za vso pomoč v težkih dneh, poklonjene vence in spremstvo na zadnji poti, posebej še g. predsedniku Karlu Čeču za vso njegovó plemenitost, ki jo je izrekel ob grobnem našem ljubemu pokojniku v spomin in slovo ter nam v tolažbo.

Bog plačaj!
Ljubljana, Skofja Loka, 12. 3. 1945

Družine
Sušnik, Okoren, Simonič, Planina

Robert Goli

Ljubljana, Šelenburgova ul.